

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Теорія і методика професійної освіти

УДК: 378.6.015.31-057.87:111.852

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15675574>

Методичні аспекти формування естетичної компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти у процесі вивчення фахових дисциплін

Лю Цін

аспірант кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України, Героїв Оборони 15, м. Київ, 03041,

тел.: +380930688557, asp23-q.liu@nubip.edu.ua,

<https://orcid.org/0009-0006-0783-7171>

Прийнято: 19.05.2025 | Опубліковано: 29.05.2025

***Анотація.** У статті здійснено теоретико-методичне обґрунтування процесу формування естетичної компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти у процесі опанування фахових дисциплін. Обґрунтовано актуальність дослідження з огляду на соціокультурні запити сучасного освітнього простору та потребу в педагогах нової генерації, здатних транслювати знання й формувати в студентів естетичне сприйняття світу, розвинений художній смак, творчу чутливість до краси в професійному середовищі. Виокремлено науково-теоретичні підходи до тлумачення поняття «естетична компетентність», проаналізовано ключові методичні засади її формування в умовах вищої освіти. Особливу увагу приділено визначенню функціональних можливостей фахових дисциплін як змістових модулів для реалізації міждисциплінарного естетичного виховання. Аргументовано, що формування естетичної компетентності повинно бути системним і спиратися на поєднання когнітивного, ціннісного й діяльнісного*

підходів. У цьому контексті наголошено на важливості візуальної культури, емоційно-образного компонента навчання, використання інтерактивних і проєктних технологій, а також створення педагогічного середовища, відкритого до художньо-естетичної рефлексії. Охарактеризовано змістовий, технологічний і особистісно орієнтований аспекти викладання фахових дисциплін, що створюють умови для гармонійного поєднання когнітивного й емоційно-ціннісного компонентів освітнього процесу. Проведено аналітичний огляд робочих програм фахових дисциплін, зокрема «Загальна та професійна педагогіка», «Формування ціннісного світогляду», «Історія педагогіки», «SMM-менеджмент у освіті», «Лідерство та адміністрування», «Основи педагогічної майстерності», що засвідчує наявність потенціалу для інтеграції естетичного компонента в процес підготовки майбутніх педагогів. Запропоновано низку методичних орієнтирів щодо активізації естетичного потенціалу фахової підготовки. Результати дослідження можуть бути використані в удосконаленні змісту освітніх програм та розробленні курсів із міждисциплінарною естетичною спрямованістю.

***Ключові слова:** естетична компетентність, майбутні бакалаври, професійна освіта, підготовка фахівців, фахові дисципліни.*

Methodological Aspects of Formation of Aesthetic Competence of Future Bachelors of Vocational Education in the Process of Studying Specialised Disciplines

Liu Qing

graduate student of the Department of Pedagogy of the National University National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, 15 Heroiv Oborony, Kyiv, 03041, Kyiv, phone: тел.: +380930688557, asp23-q.liu@nubip.edu.ua,

<https://orcid.org/0009-0006-0783-7171>

***Abstract.** The article provides a theoretical and methodological rationale for the process of forming aesthetic competence among future bachelor's degree students in professional education through the study of specialized disciplines. The relevance of the research is substantiated in the context of the sociocultural demands of the modern educational environment and the need for a new generation of educators capable not only of transmitting knowledge but also of shaping students' aesthetic perception of the world, refined artistic taste, and creative sensitivity to beauty in the professional sphere. Scientific and theoretical approaches to interpreting the concept of "aesthetic competence" are outlined, and the key methodological foundations for its development within higher education are analyzed. Special attention is given to identifying the functional potential of professional disciplines as content modules for implementing interdisciplinary aesthetic education. It is argued that the development of aesthetic competence must be systematic and based on the integration of cognitive, value-based, and activity-oriented approaches. In this context, the importance of visual culture, the emotional and imaginative component of learning, the use of interactive and project-based technologies, and the creation of an educational environment open to artistic and aesthetic reflection are emphasized. The study characterizes the content-based, technological, and learner-centered aspects of teaching professional disciplines, which together provide conditions for the harmonious integration of cognitive and emotional-value components into the learning process. An analytical review of professional course syllabi, including "General and Professional Pedagogy", "Formation of Value-Based Worldview", "History of Pedagogy", "SMM Management in Education," "Leadership and Administration" and "Fundamentals of Pedagogical Mastery", demonstrates their potential for integrating aesthetic components into the training of future educators. A set of methodological guidelines is proposed to enhance the aesthetic potential of professional training. The research findings may be used to improve the content of educational programs and to design interdisciplinary courses with an aesthetic focus.*

Keywords: aesthetic competence, future bachelor's students, professional education, specialist training, professional disciplines.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах трансформації вищої освіти України особливої актуальності набуває проблема формування естетичної компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти, що розглядається як важлива складова їхньої професійної й загальнокультурної підготовки. Естетична компетентність забезпечує здатність до сприйняття та створення естетичних цінностей, сприяє формуванню емоційної чутливості, креативності, художнього мислення, що є необхідними як у професійній діяльності, так і в побудові ефективної педагогічної взаємодії. Усупереч зростаючій увазі до естетичного виховання в освітньому просторі, науково-методичні підходи до формування естетичної компетентності в процесі вивчення фахових дисциплін залишаються недостатньо розробленими. Це зумовлює потребу в глибокому теоретико-методологічному аналізі, пошуку ефективних дидактичних засобів, педагогічних умов і методик, які б забезпечували цілісне формування естетичної культури майбутніх фахівців професійної освіти відповідно до сучасних вимог ринку праці та суспільних запитів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування естетичної компетентності майбутніх фахівців у галузі освіти активно досліджується у сучасному науковому дискурсі, про що свідчить значна кількість праць українських і зарубіжних учених. У дослідженні В. Аторіної [1] висвітлюються особливості розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів у процесі фахової підготовки, акцентується увага на поетапному її формуванні. І. Бей [2] аналізує методи формування естетичної компетентності в коледжах, зокрема через інтеграцію мистецьких компонентів у загальний освітній процес. У роботах

Д. Боклаха [3]), Л. Глазунової [4], а також О. Зізи [5] досліджуються теоретичні засади та педагогічні умови формування відповідної компетентності у студентів різних спеціальностей, включаючи вчителів англійської мови, філологів та музикантів. С. Калаур та співавтори [6] розглядають естетичну компетентність як об'єкт міждисциплінарного науково-методичного аналізу, підкреслюючи її значення в загальній системі педагогічної освіти. Праця А. Карама [7] акцентує на позааудиторній діяльності як важливому чиннику формування естетичних умінь у майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Окрему увагу привертають дослідження О. Марущак, Т. Зузяк і Н. Казьмірчук [10], у яких обґрунтовано технології формування естетичної компетентності засобами декоративно-ужиткового мистецтва. Методологічне підґрунтя організації освітнього процесу з урахуванням естетичних завдань розкривають В. Мірошніченко та Р. Сопівник [11]. Теоретико-філософські аспекти проблеми окреслює Чжао Жуйсюе [15], розглядаючи естетичну компетентність крізь призму ціннісно-смиислового становлення особистості педагога. Водночас праці С. Толочко [14], Т. Козак [8], В. Рожнової [12] та Лян Цзе [9] розкривають концептуальні засади естетизації освітнього середовища, підходи до естетичного виховання в ЗВО та моделювання процесів розвитку естетичної свідомості студентів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень, присвячених теоретико-методичним засадам формування естетичної компетентності майбутніх педагогів, окремі аспекти цієї проблеми залишаються недостатньо розкритими, зокрема в контексті професійної освіти. Недостатньо розробленими є методичні підходи до інтеграції естетичного компонента безпосередньо у зміст фахових дисциплін, що вивчаються майбутніми бакалаврами професійної освіти, з урахуванням специфіки різних галузей знань. Бракує також ґрунтовних моделей формування естетичної компетентності, адаптованих до сучасних цифрових умов, міждисциплінарних

вимог і запитів роботодавців. Практично не висвітлено механізмів оцінювання рівня сформованості цієї компетентності у процесі професійної підготовки, а також відсутні рекомендації щодо поєднання теоретичних знань з практико-орієнтованими формами навчання, здатними активізувати естетичне мислення й емоційно-ціннісне ставлення студентів до професійної діяльності. Таким чином, у представленому дослідженні розкриємо ще недостатньо з'ясовані попередньо методичні аспекти формування естетичної компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти в процесі вивчення фахових дисциплін, зокрема завдяки виокремленню ефективних педагогічних підходів і засобів означеного процесу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – обґрунтувати та висвітлити методичні аспекти формування естетичної компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти в процесі вивчення фахових дисциплін, а також визначити ефективні педагогічні підходи й засоби, що сприяють розвитку естетичного світогляду та професійно значущих естетичних якостей студентів. Завдання дослідження: проаналізувати науково-теоретичні підходи до трактування поняття «естетична компетентність» та особливості її формування в майбутніх фахівців професійної освіти; виокремити та охарактеризувати методичні засади формування естетичної компетентності в процесі вивчення фахових дисциплін, з урахуванням змістового, технологічного й особистісно-орієнтованого аспектів навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. У сучасній педагогічній науці поняття «естетична компетентність» трактується як складне інтегративне утворення, що поєднує пізнавальні, емоційно-ціннісні, діяльнісні та рефлексивні компоненти, і забезпечує здатність особистості не лише сприймати й оцінювати явища дійсності через призму естетичних категорій, а й реалізовувати принципи краси, гармонії, доцільності в професійній діяльності (В. Аторіна [1]; О. Зіза [5]; А. Карам [7]).

Аналіз наукових підходів свідчить про те, що питання формування естетичної компетентності актуалізується у контексті ціннісного переосмислення ролі мистецтва, гуманітаризації освіти, розвитку ключових і професійних компетентностей.

Вітчизняна й закордонна педагогіка нагромадила чимало інтерпретацій цього поняття. Зокрема, І. Бей [2] у своїх працях визначає естетичну компетентність як результат цілеспрямованого впливу мистецьких компонентів освітнього процесу, який виявляється в умінні студента оцінювати, інтерпретувати та продукувати естетичні цінності у межах професійної комунікації. Згідно з Д. Боклахом [3], важливою складовою є естетичне мислення, що формується на засадах когнітивної взаємодії із мистецтвом, текстами культури та професійною інформацією. Л. Глазунова [4] уводить у науковий обіг ідею про потенціал народознавчого компоненту як дієвого механізму формування естетичної чутливості, що базується на етнокультурній ідентичності, символіці та образності.

Особливого значення набуває диференціація естетичної та художньо-естетичної компетентностей. Так, О. Зіза [5] та Г. Сотська [12] розмежовують поняття, підкреслюючи, що художньо-естетична компетентність пов'язана передусім із мистецькою діяльністю й естетичним продукуванням (виконання, композиція, художнє оформлення тощо), тоді як естетична компетентність – ширше поняття, що охоплює здатність особистості до естетичної оцінки навколишнього світу та професійної дійсності включно з умінням інтегрувати естетичні цінності у власну фахову діяльність [10].

Формування естетичної компетентності майбутніх фахівців професійної освіти має низку особливостей, що зумовлені специфікою професійно-педагогічної діяльності: по-перше, такий фахівець повинен не лише володіти естетичними знаннями й уміннями, а й бути здатним транслювати естетичні цінності у процесі викладання фахових дисциплін, створюючи виховно-естетичне освітнє середовище;

по-друге, він має виступати як медіатор культури в освітньому просторі, передавати досвід естетичного переживання, рефлексії й критичного мислення; по-третє, його професійна ідентичність формується у взаємодії з візуальними, вербальними, архітектурними, технологічними й комунікативними системами, що вимагає естетичної свідомості як ключового орієнтира (В. Мірошніченко, Р. Сопівник [11]; С. Калаур та ін. [6]).

Суттєвим є також висвітлення психолого-педагогічних закономірностей цього процесу. Дослідниця Лян Цзе [9] зазначає, що ефективне формування естетичної компетентності передбачає створення емоційно збагаченого, полісенсорного освітнього середовища, яке стимулює емоційно-ціннісне ставлення до світу, розвиток емоційного інтелекту та естетичної емпатії. На думку С. Толочко [14], важливою умовою формування естетичної компетентності є естетизація освітньо-виховного процесу, яка забезпечує гармонійне поєднання когнітивного, емоційного й практичного аспектів навчання.

Аналіз теоретичних підходів дозволяє стверджувати, що формування естетичної компетентності майбутніх фахівців професійної освіти є багатоаспектним процесом, який має опиратися на міждисциплінарну інтеграцію, гуманістичну парадигму освіти, культурологічну рефлексію та мистецько-професійну діяльність. Формування естетичної компетентності повинно бути системним і спиратися на поєднання когнітивного, ціннісного й діяльнісного підходів. Це забезпечує розвиток особистості педагога, підвищує якість освітнього впливу на майбутніх здобувачів освіти. Формування такої компетентності виступає передумовою естетизації професійного середовища, вивищення етичних норм, розвиток креативного мислення та формування гармонійної особистості сучасного педагога.

З огляду на здійснений аналіз термін *«естетична компетентність студентів університетів»* нами розуміється як професійна якість, що є складною

інтегративною характеристикою та включає в себе здатність індивіда реалізовувати свій естетичний потенціал у професійній і суспільній сфері. Вона формується через естетичне виховання, навчання й практичну діяльність, спрямовану на створення та сприйняття краси; характеризується здатністю молодого людини реалізовувати свій естетичний потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості) на практиці.

Формування естетичної компетентності майбутніх фахівців професійної освіти у процесі вивчення фахових дисциплін вимагає чіткого обґрунтування методичних засад, які забезпечують цілісність і результативність цього процесу. Методичні засади в цьому контексті розуміються як система ціннісно-смыслових, дидактичних і педагогічних орієнтирів, що визначають логіку відбору, структуризації та реалізації змісту навчання, форм і методів організації освітнього процесу. Нами виокремлено такі методичні аспекти означеного процесу: змістовий, технологічний, особистісно орієнтований (таблиця 1).

Змістовий аспект передбачає насамперед цілеспрямовану інтеграцію естетичного компонента у структуру фахових дисциплін. Ідеться про необхідність добору навчального матеріалу, що репрезентує естетичну цінність професійної діяльності, містить візуальні, архітектурні, стилістичні або композиційні зразки у сфері професійної освіти (наприклад, оформлення простору, дизайн виробничих середовищ, стилістика презентацій тощо). Особливої уваги набуває включення у зміст таких категорій, як гармонія, міра, симетрія, ритм, пропорція, краса функціональності, естетика трудового процесу, що здатні формувати у здобувачів освіти здатність до естетичного осмислення професійної реальності.

У цьому вимірі важливим є принцип міждисциплінарності, який дозволяє поєднувати естетичні знання з технологічними, педагогічними та психологічними, сприяючи формуванню цілісного світоглядного бачення. Спрямованість змісту на розкриття естетичних смислів у професійній діяльності сприяє емоційно-

ціннісному залученню студентів до процесу навчання, поглиблює їхню рефлексію та професійну ідентичність.

Технологічний аспект реалізується через добір дидактичних технологій, які мають потенціал формування естетичної компетентності. До таких належать інтерактивні, ігрові, проблемно-рефлексивні, проєктні технології, що ґрунтуються на активному залученні студентів до створення або оцінювання естетично насичених продуктів професійної діяльності (дизайну середовища, культурного брендингу, естетики обслуговування, презентаційної діяльності тощо).

Особливо продуктивними вважаються такі методи, як:

- візуалізація навчального матеріалу з використанням інфографіки, графічного моделювання, кольорознавчих та композиційних технік;
- аналіз естетичних кейсів і практичних ситуацій, у яких необхідно оцінити естетичні якості професійного продукту або середовища;
- метод емоційної рефлексії, що передбачає осмислення власних переживань, пов'язаних із досвідом естетичного сприйняття під час освітнього процесу;
- метод занурення у культурно-естетичний контекст професії, що реалізується через екскурсії, мистецькі проєкти, перегляд тематичних відеоматеріалів, вивчення художніх інтерпретацій професійних сюжетів.

У цьому контексті важливою умовою виступає естетизація освітнього середовища, зокрема оформлення аудиторій, візуальна культура навчальних матеріалів, якість подачі інформації, педагогічна мова викладача, яка має бути зразком гармонійного, емоційно виразного мовлення.

Особистісно-орієнтований аспект полягає у визнанні студента як суб'єкта естетичної діяльності та саморозвитку. З огляду на індивідуальні відмінності естетичного сприйняття та ціннісних орієнтацій, необхідно створювати умови для самовираження, творчої активності, особистісної рефлексії. Це досягається через

індивідуалізацію завдань, створення портфоліо естетичних досягнень, організацію творчих презентацій, виставок, обговорення особистих естетичних вподобань у професійному контексті. Крім того, важливим методичним орієнтиром є підтримка естетичної свободи вибору – можливості інтерпретації, оцінювання, створення нових естетичних рішень у межах фахового завдання. Це сприяє розвитку естетичного мислення, смаку, емоційної компетентності, підвищенню суб'єктної ролі студента в освітньому процесі.

Таблиця 1

Методичні аспекти формування естетичної компетентності майбутніх фахівців професійної освіти у процесі вивчення фахових дисциплін

<i>Аспект</i>	<i>Характеристика</i>
<i>Змістовий</i>	<ul style="list-style-type: none"> – включення естетичних категорій (гармонія, симетрія, ритм, міра, краса функціональності) у навчальні програми фахових дисциплін; – інтеграція мистецького та культурного компонентів у зміст професійної підготовки; – використання міждисциплінарного підходу (поєднання педагогіки, психології, дизайну, технології); – формування здатності до естетичного аналізу професійного середовища
<i>Технологічний</i>	<ul style="list-style-type: none"> – застосування візуалізаційних, ігрових, інтерактивних і проєктних технологій; – робота з кейсами, аналіз естетичних ситуацій, оцінка естетичних характеристик професійних продуктів; – метод емоційної рефлексії та занурення у культурно-естетичний контекст професії; – естетизація освітнього середовища: оформлення аудиторій, подача навчального матеріалу, мова викладача
<i>Особистісно-орієнтований</i>	<ul style="list-style-type: none"> – індивідуалізація навчальних завдань з урахуванням естетичних уподобань здобувачів освіти; – розвиток естетичної самосвідомості, емоційної компетентності та креативності; – створення умов для творчого самовираження (портфоліо, проєкти, виставки, презентації); – підтримка естетичної свободи вибору в інтерпретації й створенні професійно-естетичних рішень.

І насамкінець – ефективне формування естетичної компетентності в процесі вивчення фахових дисциплін можливе лише за умови цілісного поєднання змістової наповненості навчального матеріалу, застосування технологій, що стимулюють естетичне мислення і дію, а також урахування особистісних потреб і прагнень здобувачів освіти. Такий методичний підхід сприяє формуванню в майбутнього фахівця здатності естетично осмислювати професійну діяльність, творити красу у своїй справі й бути носієм естетичних ідеалів у професійному середовищі.

Здійснимо короткий аналіз освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології») галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Так, з-поміж навчальних дисциплін першого року навчання можна виокремити такі: «Загальна та професійна педагогіка», «Формування ціннісного світогляду», «Історія педагогіки»; другого року навчання – «SMM-менеджмент у освіті», «Лідерство та адміністрування», третього року навчання – «Основи педагогічної майстерності». Розглянемо стисло зміст означених компонент освітньо-професійної програми щодо можливого формування естетичної компетентності в процесі вивчення означених фахових дисциплін (таблиця 2).

Так, розпочнемо з навчальної дисципліни «Загальна та професійна педагогіка». Вона дисципліна охоплює основи педагогічної діяльності, принципи навчання та виховання, методи і форми організації освітнього процесу. Хоча безпосередньо естетична компетентність не є основною метою курсу, можливості для її формування наявні через вивчення принципів гармонії й естетики в

організації освітнього середовища; оцінку естетичних аспектів педагогічної діяльності; розгляд естетичних критеріїв у виборі навчальних матеріалів і методів.

Наступна дисципліна – «Формування ціннісного світогляду» – спрямована на розвиток у студентів ціннісних орієнтацій, моральних та етичних норм. Хоча основний акцент робиться на морально-етичному вихованні, естетична складова може бути інтегрована завдяки розгляду естетичних цінностей як частини загальнолюдських цінностей; аналізу естетичних аспектів у культурних і мистецьких творах; формування естетичного смаку через обговорення мистецьких творів і культурних явищ; аналізу матеріалів на сайті Державної екологічної бібліотеки.

«Історія педагогіки» – навчальна дисципліна, котра вивчає розвиток педагогічних ідей і систем освіти в історичному контексті. Можливості для формування естетичної компетентності проявляються через аналіз естетичних аспектів педагогічних систем різних епох; вивчення взаємозв'язку між педагогікою та мистецтвом у різні історичні періоди; оцінку впливу естетичних ідей на розвиток освіти.

Дисципліна «SMM-менеджмент в освіті» орієнтована на використання соціальних медіа для управління освітнім процесом. Хоча основний акцент робиться на цифрових технологіях та комунікації, естетична компетентність може бути розвивана завдяки створенню естетично привабливого контенту для освітніх платформ; аналізу візуальної складової освітніх матеріалів у соціальних мережах; розробці дизайну навчальних матеріалів з урахуванням естетичних принципів.

«Лідерство та адміністрування» охоплює аспекти управлінської діяльності в освітніх установах. Можливості для формування естетичної компетентності включають розгляд естетичних аспектів у створенні сприятливого освітнього середовища; аналіз естетичних критеріїв у прийнятті управлінських рішень; формування естетичного смаку у студентів через управлінську діяльність.

І ще одна навчальна дисципліна – «Основи педагогічної майстерності» – спрямована на розвиток професійних навичок майбутніх педагогів. Формування естетичної компетентності може бути досягнуте через вивчення естетичних принципів у педагогічній діяльності; аналіз естетичних аспектів у методах навчання та виховання; розвиток естетичного смаку через практичну діяльність.

Таблиця 2

**Аналіз робочих програм дисциплін
щодо можливостей формування естетичної компетентності**

<i>Дисципліна</i>	<i>Можливості формування естетичної компетентності</i>
<i>Загальна та професійна педагогіка</i>	<ul style="list-style-type: none"> – вивчення принципів гармонії та естетики в організації освітнього середовища; – оцінка естетичних аспектів педагогічної діяльності; – розгляд естетичних критеріїв у виборі навчальних матеріалів та методів
<i>Формування ціннісного світогляду</i>	<ul style="list-style-type: none"> – розгляд естетичних цінностей як частини загальнолюдських цінностей; – аналіз естетичних аспектів у культурних та мистецьких творах; – формування естетичного смаку через обговорення мистецьких творів та культурних явищ
<i>Історія педагогіки</i>	<ul style="list-style-type: none"> – аналіз естетичних аспектів педагогічних систем різних епох; – вивчення взаємозв'язку між педагогікою та мистецтвом у різні історичні періоди; – оцінка впливу естетичних ідей на розвиток освіти
<i>SMM-менеджмент в освіті</i>	<ul style="list-style-type: none"> – створення естетично привабливого контенту для освітніх платформ; – аналіз візуальної складової освітніх матеріалів у соціальних мережах; – розроблення дизайну навчальних матеріалів з урахуванням естетичних принципів.
<i>Лідерство та адміністрування</i>	<ul style="list-style-type: none"> – розгляд естетичних аспектів у створенні сприятливого освітнього середовища; – аналіз естетичних критеріїв у прийнятті управлінських рішень; – формування естетичного смаку через управлінську діяльність.
<i>Основи педагогічної майстерності</i>	<ul style="list-style-type: none"> – вивчення естетичних принципів у педагогічній діяльності; – аналіз естетичних аспектів у методах навчання та виховання; – розвиток естетичного смаку через практичну діяльність.

Хоча безпосередньо естетична компетентність не є основною метою зазначених дисциплін, кожна з них містить потенціал для її формування. Інтеграція естетичних аспектів в освітній процес цих дисциплін сприятиме розвитку в здобувачів освіти здатності до естетичного сприйняття, оцінки та творчого самовираження, що є важливими складовими професійної підготовки майбутніх педагогів.

Розробимо комплекс методичних орієнтирів, спрямованих на активізацію естетичного потенціалу професійної підготовки бакалаврів.

1. Інтеграція естетичних завдань у модулі фахових дисциплін (включати до кожної теми вправи з аналізу композиційних, кольорових і стилістичних рішень професійних продуктів; планувати блоки «Естетичний кейс тижня» з розбором реальних або змодельованих естетичних ситуацій у професійному середовищі).

2. Проєктно-пошукова діяльність із художньо-естетичним спрямуванням (організувати міждисциплінарні малокомандні проєкти (дизайн аудиторії, візуалізація елементів професійного простору, розробка бренд-буку освітньої програми); застосовувати метод «проєкт в проєкті» для відпрацювання навичок естетичної інтерпретації та презентації результатів).

3. Створення естетизованого освітнього середовища (оформлення аудиторій, коридорів і віртуальних ресурсів із урахуванням принципів кольору, форми, просторової гармонії; використання естетично-продуманих шаблонів презентацій, схем, посібників).

4. Розвиток візуальної та образно-емоційної грамотності (упровадження вправ із аналізу мистецьких зображень, інфографіки, фото- і відеоматеріалів із точки зору композиції та стилістики; проведення мініворкшопів із технік колажу, скетчингу, дизайн-думання).

5. Рефлексивні практики художньо-естетичного характеру (ведення студентами «естетичного щоденника» з описом власних відчуттів, асоціацій і

оцінок під час сприйняття професійних артефактів; групові артрефлексії з обговоренням естетичних вражень і конструктивним фідбеком).

6. Портфоліо-орієнтований підхід (формування цифрового й паперового портфоліо, куди студенти додають власні творчі роботи, ескізи, дизайн-проекти, фотоформи виконаних ними завдань; регулярне рефлексивне оцінювання портфоліо викладачем і колегами за чіткими естетичними критеріями).

7. Використання інтерактивних і цифрових технологій (залучення графічних редакторів (Canva, Figma), платформ для VR-екскурсій у професійні простори, онлайн-галерей; проектування й презентація естетичних рішень у форматі вебсторій, мультимедійних розповідей).

8. Розвиток міждисциплінарної колаборації (співпраця з кафедрами образотворчого мистецтва, дизайну, культурології для спільних лекцій, майстер-класів і виставок; залучення практиків-художників, архітекторів, культурних менеджерів до проведення гостьових семінарів).

9. Естетична оцінка як окремий компонент інструментарію (розроблення рубрик-методик для формалізованого оцінювання естетичних якостей робіт здобувачів освіти (пропорції, колористика, композиція, стиль); проведення тренінгів із застосування цих рубрик у міжпарних рецензіях і самооцінюванні).

10. Створення платформи для виставкового та публічного представлення робіт (організація студентських виставок і постерних сесій у корпусах чи на онлайн-майданчиках; запровадження конкурсу «Естетичний дизайн професії» з участю представників роботодавців).

Упровадження цих методичних орієнтирів сприятиме формуванню в майбутніх бакалаврів стійких навичок естетичного сприйняття, творчої самореалізації та здатності транслювати естетичні цінності в професійну діяльність.

Висновки і подальші перспективи в цьому напрямі. У результаті комплексного дослідження теоретико-методичних аспектів формування естетичної

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти в процесі вивчення фахових дисциплін встановлено, що ефективність цього процесу зумовлена одночасною реалізацією трьох інтегративних складових: змістової (цілеспрямована інтерпретація естетичних категорій у професійних знаннях), технологічної (використання інтерактивних, проєктних та рефлексивних методик) та особистісно-орієнтованої (сприяння творчому самовираженню та емоційній емпатії). Аналіз робочих програм фахових дисциплін засвідчив наявність у них потенціалу для включення естетичних завдань, проте вимагає узгодження змістових модулів із чіткими методичними вказівками та критеріями оцінювання естетичних результатів. Подальші перспективи пов'язуємо з удосконаленням дидактичних матеріалів і програм, тобто розробленням міждисциплінарних навчальних модулів, які б поєднували професійні знання з елементами мистецтва, дизайну та культурології; включення до навчальних планів курсів із основ естетичної теорії, кольоротехніки та композиції. Окрім того, актуалізується розвиток цифрових і віртуальних платформ через створення онлайн-лабораторій і VR-екскурсій, де студенти могли б у безпечному середовищі експериментувати з професійним простором, застосовувати принципи естетичної організації середовища й одержувати об'єктивний зворотний зв'язок.

Уваги заслуговує і методика оцінювання естетичної компетентності шляхом апробації рубрик і шкал для формалізованої оцінки естетичних знань, умінь і навичок студентів як складників сформованості естетичної компетентності майбутніх бакалаврів з професійної освіти у процесі вивчення фахових дисциплін; інтеграція само- і взаємооцінювання в систему контролю якості навчання.

Утілення цих перспектив сприятиме формуванню у майбутніх бакалаврів з професійної освіти не лише фахових компетентностей, а й здатності генерувати естетичні рішення, що підвищать якість освітніх і виробничих процесів, зміцнять

креативний потенціал педагогічної спільноти та сприятимуть гармонійному розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Аторіна В. М. Розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у фаховій підготовці: дис. ... д-ра філософії: 011. Глухів, 2021. 314 с.
2. Бей І. Ю. Формування естетичної компетентності майбутніх журналістів в освітньому процесі фахового коледжу. *Мистецька освіта та розвиток творчої особистості*. 2024. Вип. 4. С. 12–16. <https://doi.org/10.32782/ART/2024-4-2>
3. Боклах Д. Теоретичні аспекти формування естетичної компетентності майбутніх учителів англійської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 63. С. 79–81.
4. Глазунова Л. О. Педагогічні умови формування естетичної компетентності майбутнього вчителя-філолога засобами народознавства. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 3 (69). С. 207–211.
5. Зіза О. Концептуальні засади формування художньо-естетичної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. №1. С. 82–89. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2022.256188>
6. Калаур С., Лупак Н., Генсерук Г., Бобик Л. (Проців), Баньковський А., Солонинка Т. Естетична компетентність майбутніх педагогів як об'єкт науково-методичного аналізу. *Молодь і ринок*. 2024. № 2. С. 86–91.
7. Карам А. М. Формування естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у позааудиторній роботі університету: дис. канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2020. 226 с.
8. Козак Т. Формування художньо-естетичної компетентності студентів у вищих закладах освіти України. *Вища школа*. 2019. № 16. С. 92–97. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/esu/article/view/2507>

9. Лян Цзе. Формування естетичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці: дис. ... канд. пед. наук: 015. Південноукраїнський нац. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2021. 199 с.
10. Марущак О. Зузяк Т. Казьмірчук Н. Дослідження технології формування у майбутніх педагогів художньо-естетичної компетентності засобами декоративно-ужиткового мистецтва. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.1\(3\).2020.204151](https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(3).2020.204151)
11. Мірошніченко В., Сопівник Р. Педагогічна технологія формування естетичної компетентності студентів у процесі навчання фахових дисциплін. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2024. № 3. С. 255–263. <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2024-3>
12. Рожнова В. Модель розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Trajectoriâ Nauki = Path of Science. Section «Education»*. 2021. Vol. 7. № 1. С. 5001–5006.
13. Сотська Г. І. Естетично-професійна компетентність майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. <http://lib.iitta.gov.ua>
14. Толочко С. В. Естетизація освітньо-виховного процесу в закладах вищої освіти. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2024. № 2 (13). С. 220–235. <https://doi.org/10.32755/sjeducation.2024.02.220>
15. Чжао Жуйсюе. Естетична компетентність майбутніх педагогів: філософсько-педагогічні аспекти. *Молодь і ринок*. 2022. №6 (204). С. 176–182.